

4 μ. μ.

Θύελλα φοβερά ἐκρήγνυται ἄνω τῶν κεφαλῶν μας. Ὁ Βόλος με οὐρανὸν μέλανα, βροντῶντα καὶ ἀστράπτοντα εἶνε ἀπαίσιος.

6 μ. μ.

Ἡ καταιγὶς ἐκόπασε. Ἡ Ἐπτάνησος ἀπαίρει διὰ Πειραιᾶ.

Ἀπομακρύνομαι τοῦ Βόλου, ἐν ᾧ ἐκοιμήθην ὅσον ὥμην, με πλήρη ἐλπίδα, ὅτε ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ θὰ καταστῇ ἡ εὐρωπαϊκώτερα καὶ πλουσιώτερα ἐπαρχία μας.

Μάριος.

ΤΟ ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ ΕΝ ΑΡΤᾶ.

4 Ἰουλίου 1882.

Κύριε Συντάκτα τοῦ **Μὴ Χάνεσαι**,

Ἡ ἐφημερίς σας ὁμοιάζει πυρκαϊάν, ἥτις, ἐνῶ καίει τοὺς κακοὺς, φωτίζει τοὺς ἀγαθοὺς. Παρκαλῶ λοιπὸν νὰ ἔχητε καὶ ἐδῶ ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν Σας, διότι καὶ ἐδῶ ὑπάρχουσι ξύλα διὰ καύσιμον, καὶ καλὸν εἶνε νὰ δοκιμασθῶσι διὰ τῆς πυρκαϊᾶς Σας. — Ἐκτὸς τοῦ λαϊκοῦ Καραπάνου ἔχομεν ἐδῶ καὶ ἕνα κληρικὸν Καραπάνον, ἕνα Δεσπότη Ταταυλιανόν, ὀνομαζόμενον Σεραφεῖμ, λείψανον ἐναπομείναν ἐκ τῆς μακαρίᾳ τῇ λήξει τουρκικῆς δυναστείας. Πρὸ ἡμερῶν περὶ οὐδεὶς τὰ χωρία Τζουμέρκων, πρώτην ἡδὴ φορὰν, ὡς τὸ πρῶτον ἡδὴ ἀλλάξαντα Δεσπότην ἐκκλησιαστικόν. Λάβε ὑπομονὴν νὰ ἀκούσης τὰ ἄθλα του. Ἀρχίζου ἀπὸ τὸ χωρίον Καλεντίνα. Μόλις ἐφθασεν ὁ Δεσπότης εἰς αὐτό, καὶ με ἀγριωπὸν ἀληπασσάδικο βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἐτρόμαξε τὸν δυστυχῆ Σπανὸν ἱερέα τοῦ χωρίου:

— Βρὲ—Μπρὲ θέλω 25 δραχμὰς νὰ λειτουργήσω. . . . Αὕτῃ ἦτο ἡ πρώτη καλημέρα ἡ Δεσποτικὴ πρὸς τοὺς χωρικοὺς!

— Μὰ δὲν ἔχομε, Δεσπότη μου, εἰμαστε φτωχοὶ ἄνθρωποι. Γιὰ δὲς τὰ παιδιὰ μας εἶναι γυμνὰ, πεινοῦν τὰ καυμένα! . . . ποῦ νὰ ταῖς ἔβρουμε ἡμεῖς ταῖς δραχμαῖς! Ἔμβρα στὰ καλύβια μας νὰ ἰδῇς ἂν ἔχομε ψωμί! . . .

— Νὰ ἔχητε τὴν κατάρρα μου. . . . τὰς θέλω τὰς 25 δραχμὰς. . . .

Ταῖς ἐπῆρεν ὁ ἐρίθης. Ὁ δυστυχὴς παπᾶς, φοβούμενος μὴ τὸν κάμῃ ἀργόν, πωλεῖ τὴν μόνην ἀγελάδα του, καὶ γεμίζει τὴν ἀργογεροντικὴ σακκούλα.

Μεταβαίνει ἐκεῖθεν ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ χωρίον Μπουγα. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε μικρὸν οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ εἶνε σκλάβοι τοῦ φιλανθρώπου Κυρίου Χαρίφη. Εἶνε ὄντα πτωχότατα θεωροῦντα εὐτύχημα μέγα, ἂν δυνηθῶν νὰ φάγουν ἅπαξ τῆς ἡμέρας ψωμί μπουμπότα, γυμνὰ καὶ τρισάθλια. Ὁ Δεσπότης τῆς Ἀρτας, ὁ κληρικὸς Καραπάνος ζητεῖ ἄλλας 25 δραχμὰς, διὰ νὰ λειτουργήσῃ! Ἀ! νὰ ἐβλεπες τοὺς δυστυχεῖς Μπουγιώταις πῶς ἔτρεμον, νομίζοντες, ὅτι εὐρίσκοντο ἀπέναντι αἰμοβόρου Πασσᾶ! Πῶς ἔτρεχον καλύβα σὲ καλύβα διὰ νὰ συναζοῦν τὸν τελευταῖον ὁβολὸν τῆς πτωχῆς χήρας, καὶ

τοῦ πεινῶντος ὀρφανοῦ διὰ τὸν Δεσπότη! Τέλος μόλις ἡδυνήθησαν νὰ συνάξουν δέκα δραχμὰς. Ὁ Δεσπότης ἐθύμωσε, τοὺς κατηράσθη, ἀλλ' ἔπειτα:

— Φέρτε μου, λέγει, ἄλλαις πέντε δραχμαῖς, γιὰ νὰ κάμω λιτανεῖα γιὰ νὰ βρέξῃ! γιὰτὶ ἂν δὲν διαβάσω ἐγὼ, ποτὲ δὲν θὰ βρέξῃ!!!

Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Χόσεφι, οὐτινος οἱ κάτοικοι εἶνε ἑλωτες τοῦ φιλανθρώπου Ὀμογενοῦς Καραπάνου. Ἐκεῖ νὰ ἰδῇς δυστυχία ζωντανὴ Συντάκτα μου! Γέροντας καὶ παιδιὰ, γυναῖκας καὶ κοράσια, φαντάσματα, σκελετοὺς, ἀπὸ τὴν πείναν, γυμνοὺς, ὥστε νὰ φαίνωνται τὰ κρέατά των, οἱ ἀγκῶνές των καὶ τὰ γόνατά των! ἡ ἐσχάτη ἀθλιότης. Καὶ ὅμως ὁ ἀγιο-Γέροντας καὶ ἐκεῖ τὰ ἴδια.

Διαβάξει δὲ ὁ Δεσπότης καὶ συγχωρητικαῖς εὐχαῖς ἐπάνω εἰς τὰ μνήματα. Αὐταὶ αἱ εὐχαὶ εἶναι δύο εἰδῶν: εὐχαὶ γοατισταί, καὶ εὐχαὶ ὀρθαί. Διὰ τὰς ὀρθὰς εὐχὰς ὁ Δεσπότης πέρνει 2 φράγκα, διὰ τὰς γοατιστὰς πέρνει 5 φράγκα. Διατίμησις βλέπεται λαμπρά, καὶ ἐν τῇ παλάμῃ δηλ. prix fixe καὶ πίστωσις δὲν δίδεται!

Ἐκεῖθεν ὁ Δεσπότης πηγαίνει εἰς Βουργαρέλιον, ἐκῆθησεν εἰς τὸ Μοναστήρι, καὶ χειροτονήσας τὸν Ἡγούμενον καθ'Ἡγούμενον ἱκανοποιεῖται. Γράφει δὲ ἐκεῖθεν Βεζυρικὴν τινα διαταγὴν πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Λιψίστας, ἄλλους σκλάβους τοῦ οἰκτεῖρμονος φιλανθρώπου Καραπάνου, διατάσσων αὐτοὺς νὰ τῷ ἐτοιμάσωσι πῆττας, ψητὰ, γιαιοῦρταις, κότες, καὶ δραχμὰς 25, καὶ νὰ παρευρεθῶσιν ὅλοι νὰ διαβάσουν εὐχαῖς στὰ μνήματα τῶν ἀποθαμμένων των· σὰν! μὴ λείψῃ κανέναν, γιὰτὶ θὰ τὸ ἔχη κακὰ καὶ ἐδῶ, καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, διότι ἐδῶ θὰ τὸν φυλακίσῃ ὁ ἐπαρχος, ἐκεῖ θὰ τὸν πάρῃ ὁ Διάβολος. Οἱ δυστυχεῖς Λιψιστινοὶ μαθόντες, τί ἔκαμεν ὁ Δεσπότης εἰς Καλεντίνα, Μπουγαν, καὶ Χόσεφι, καὶ μὴ ἔχοντες οὔτε πεντάραν (ποῦ νὰ τὴν εὗρουν; μήπως τοὺς ἀφῆκε σάλλιο στὴ γλῶσσά τους ὁ Καραπάνος;) καὶ τρομάξαντες ἐτύπωσαν στὸ λόγγο, σταῖς τούφαις, σταῖς πατουλαῖς, στὰ σπῆλια, φοβούμενοι, μὴ τοὺς φάγῃ αὐτὸ τὸ θεριὸ, ποῦ τὸ λένε Δεσπότη! . . . Πηγαίνει ὁ Δεσπότης, εὐρίσκει τὸν καυμένον Παπα-Δημήτρη, τὸν ἐπιλεγόμενον Παπα-ρόκα, τὸν φοβερίζει, τὸν ὑβρίζει, τοῦ τρώγει ταῖς πῆταις του μέσα στὸ σπῆτί του, τοῦ τρώγει τὸ ἀρνί του (ἕνα μόνον εἶχεν ὁ κακομοῖρης ὁ Παπᾶς) καὶ τὸν κάμει καὶ ἀργόν! Διατί; Μήπως ὅλα τὰ διατί ἔχουν καὶ διότι; Τώρα οἱ Λιψιστινοὶ ἔχουν δύο Κυριακὰς κατὰ σειρὰν ἀλειτούργητοι· ἂν πεθάνῃ κανένας, θὰ μείνῃ ἄταφος, διότι ὁ Δεσπότης ἐκήρυξεν ἐν Λιψίστᾳ τὸ Παπικὸν inderdictum! Ὑψώσατε φωνὴν, Κύριε Συντάκτα, καὶ ἐρωτήσατε τὴν ἱεράν μας Σύνοδον! Εἰμπορεῖ ὁ Δεσπότης χωρὶς λόγον καὶ χωρὶς καμμίαν αἰτίαν νὰ κάμνῃ ἀργούς τοὺς ἱερεῖς, καὶ νὰ μένουν οἱ χριστιανοὶ ἀλειτούργητοι, καὶ οἱ νεκροὶ ἄταφοι; Ἄν εἰμπορῇ; νὰ τὸ ξέρωμε, διότι οἱ Λιψιστινοὶ ἔχουν σκοπὸ νὰ κτίσουν μίαν συναγωγὴν, καὶ νὰ προσκαλέσουν καὶ τὸν Χαχάμ-Χαγίμ ἀπὸ τὴν Ἀρταν διότι ἐσκέφθησαν καὶ εἶπαν: Ἀπὸ τὸ νὰ μὴ προσκυνῶμεν ὅλως διόλου τὸν Θεόν, καλὸν εἶναι νὰ τὸν προσκυνᾶμε καὶ ἐβραϊκά! . . .

Ἀπ' ἐκεῖ ὑπῆγεν εἰς τὸ χωρίον Μύαρη, καὶ ἀφοῦ ὑβρίσε βανασυώτατα τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἐπραξε τὰ αὐτὰ, ἐζήτησε πέντε ἄλογα ὡς σουφαρῆς . . . καὶ ἀνεχώρησε.

Περιμένω, Κύριε Συντάκτα, νὰ λάβω νεωτέρας εἰδήσεις.

σεις, διὰ νὰ σᾶς γράψω καὶ τὰ ἄλλα ἄθλά του, ὅσα θὰ κάμῃ εἰς τὰ ἄλλα χωρία τῶν Τζουμέρκων. Ἄν ἀγαπήτε, φιλοξενήσατε καὶ αὐτὰ τὰ Τζουμερκιώτικα εἰς τὰς στήλας τοῦ ἀξιολόγου φύλλου Σας. Θέλετε μᾶς υποχρεώσῃ, πολὺ, καὶ θέλετε πράξῃ ἔργον φιλανθρωπίας.

Ὁ Γνωστός σας.

ΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ.

Ἐν Πόρῳ 1 Ἰουλίου 1882.

Ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἐξῆλθεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ὅστις δὲν εἶδε τὰς πεδιάδας τῆς Μαντινείας καὶ τὰς κορυφὰς τοῦ Τυμφρηστοῦ, ὅστις δὲν εἶδε τοὺς κήπους τοῦ Αἰγίου καὶ τῆς Ἀργολίδος, καὶ δὲν ἐκοιμήθη ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἐλατῶν τοῦ Βάλτου, ὅστις δὲν εἶδε τὴν Κλεισοῦραν τοῦ Ἀγρινίου καὶ τὰς Θερμαὶς πύλας τῆς ἐριβώλακος Φθόιας, ὅστις δὲν ἐγεύθη τὸν τυρὸν ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ δὲν ἔπινε τὸ ὕδωρ τῆς Βρύσης τοῦ Ζαχαράκη, ἐκεῖνος ὅστις εἰσέπνευσε καθ' ὅλον τοῦ τὸν βίον ἀνὰ 100 δράμια τῆς κόνεως τῶν Ἀθηνῶν καθ' ἑκάστην, δὲν θὰ ἐννοήσῃ ποτὲ τί ἦτο ἡ Ἑλλὰς τοῦ 21 καὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ δὲν θὰ ἀγαπήσῃ αὐτὴν ἐπαξίως. Ἐρχομαι, φίλτατε, ἐκ διεξοδικῆς περιηγήσεως κατὰ τὰς Κυκλάδας καὶ ἀπεφάσισα νὰ ἐπιστέψω τὰς ἀγροτικὰς καὶ ρωμικτικὰς ἡδονὰς ἃς ἀπῆλασα διὰ μηνιαίας ἐνταῦθα διαμονῆς, εἰς τὴν ὥραίαν νῆσον Καλαβρύων, ἥτις σήμερον ὀνομάζεται Πόρος, καὶ εἶναι ὥς τι πρόχωμα καὶ ἄσπις τῆς Πελοποννήσου. Ἡ πόλις μικρὸν ἔχει τὸ ἐνδιαφέρον, μετὰ τὴν υποχθόνιον νόσον μάλιστα ἥτις κατέστρεψε τὰς λεμονέας καὶ τὰς πορτοκαλεῶνας τῶν κατοίκων, ἡ νάρκη καὶ ἡ πενία ἔδωκεν εἰς τὴν πόλιν τὸν χαρακτήρα τῆς φθίσεως. Ἄλλ' ἐν γένει ὀλίγον μὲ ἐνδιαφέρουσιν αἱ πόλεις καὶ αἱ κομπούλεις τῆς Ἑλλάδος· προσπαθῶ πάντοτε νὰ διαμένω ἐκτὸς αὐτῶν κατὰ τὰς περιηγήσεις διὰ νὰ ἀπολαύσω κάλλιον τὰ θέλγητρα τοῦ ἀπλοῦ βίου καὶ νὰ ἀποφύγω τὴν ψώραν τῆς ἐπαρχιακῆς πολιτικῆς.

Οὕτως ἐπέτυχον καὶ ἐνταῦθα ἐν τῶν τερπνοτέρων καταφυγίων, ὅσων ἡ φαντασία μου θὰ μνημονεύῃ καθ' ὅλον μου τὸν βίον, ὅπου αὐτὸς ὁ Werther θὰ ἠδύνατο νὰ ῥεμβάζῃ καὶ νὰ ἀγαπᾷ. Ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς πόλεως διὰ θαλάσσης καὶ τρία τέταρτα τῆς ὥρας διὰ ξηρᾶς πρὸς τὸν ἐκ Σαλαμῖνος καταπλέοντα κεῖται ἡ τερπνὴ, ἡ περικαλλὴς, ἡ κατάφυτος μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, οὐδέποτε σύμπλεγμα λόφου καταφύτων ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων κεῖται ἡ μονὴ ὑπῆρξε μαγευτικώτερον εἰς τὴν θέαν. Τὰ πεύκη περιβάλλουσι τὸ οἰκοδόμημα ὡς στρατὸς ὀλόκληρος τὸν στρατηγόν. Τοποθεσία ἐπιφανεστάτη, ἀπέχουσα τριακόσια μέτρα ἀπὸ τῆς παραλίας, κάτωθεν εὐμήκους ὄρους τὸ ὅποιον ἐγέννησε ποικίλους λόφους ἐφ' ὧν ὑποβαστάζεται ἡ μονὴ ὡς λευκοενδεδυμένον νήπιον ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῆς μητρὸς του· τοιαύτη παρίσταται ἡ θέα τῆς μονῆς εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ ἀκτοπλοῦντος ἀτμοπλοίου βλέποντα τὸ θέαμα. Ἄλλ' ὅταν τις ἀποβῇ εἰς τὴν ἀκτὴν, ὅταν ἀνέλθῃ τὸν ὥραϊον δρόμον τὸν φέροντα πρὸς τὴν σκῆτην, ὅταν ἐν μέσῳ τοῦ ψιθυρισμοῦ τῶν σειομένων πευκῶν καὶ τοῦ ἄσματος τῶν πτηνῶν μεταλλάξῃ θέσιν ὁ περιηγητὴς καὶ βλέπῃ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ τὴν θάλασσαν

καὶ πέραν τὸ ἀτμόπλοιο μεστὸν μελανῶν σχημάτων ἀπερχόμενον εἰς Πειραιᾶ, πρέπει νὰ ἔχῃ πολὺ κτηνώδη τὴν καρδίαν ὥστε νὰ μὴ καθήσῃ διὰ νὰ ῥεμβάζῃ ἐπὶ τοῦ ἰδιαιτέρου βίου του καὶ ἐπὶ τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τῇ ἐξόχῳ ταύτῃ θέσει ἡτύχησα νὰ εὕρῃ ἐγκάρδιον φιλοξενίαν, ἀνδρῶν εὖ ἡγμένων σεμνοτάτης μορφῆς καὶ περιβολῆς καὶ οὐχὶ ἀμοίρων τῆς θύραθεν παιδείας, ζώντων δὲ, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, ἐν πληρεστάτῃ ἀρμονίᾳ καὶ χριστιανικῇ ἀδελφότητι πρὸς ἀλλήλους. Παράδειγματικὰ πρὸ πάντων εἶναι τὰ φιλόξενα αἰσθήματα καὶ ἡ φιλοφροσύνη τοῦ ἡγουμένου κ. Νικηφόρου Σπυροπούλου, ἣν δαψιλεύει ἀνεξαίρετως εἰς πάντας τοὺς ξένους οἰασθῆποτε τάξεως· καὶ τι ὁ νεώτερος σχεδὸν πάντων, κατέστη ἀγαπητὸς καὶ σεβαστὸς εἰς τοὺς συμμονάζοντας ἀδελφοὺς χάρις εἰς τὰ ποικίλα αὐτοῦ προτερήματα καὶ τὴν εὐθυκρισίαν καὶ τὸν ζῆλον του.

Συχνάκις μακαρίζω τὸν ἡσυχον βίον τῶν σεβασμίων τούτων πατέρων οἵτινες μακρὰν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἀπολαμβάνουσιν ἀνενόχλητοι τὰ θέλγητρα τῆς φύσεως καὶ τὰς τέρψεις τῆς βαθείας χριστιανικῆς πίστεως. Προμαντεύω, φίλτατε, ὅτι τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ πολυπλάγκτου βίου μου θὰ διέλθω ἐν μοναστηρίῳ.

Βορεϊότερον τῆς μονῆς ὑπάρχει ἡ περιώνυμος διὰ τὰς ὑγιεινὰς ιδιότητας αὐτῆς πηγὴ ἐξ ἧς ὑδρεύετο πάντοτε ὁ μακαρίτης Ὁθων. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς δυστυχῶς δὲν εἶναι ἄφθονον ἀλλ' οὐχ ἥττον καλλιεργεῖται δι' αὐτοῦ ὑπὸ τῶν φιλέργων μοναχῶν μικρὸς τις κήπος παρέχων ἐπαρκῆ λαχανικὰ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν μοναζόντων. Ἀνωθεν δὲ τῆς πηγῆς ταύτης ἐκτείνεται ὁ μόνος σωζόμενος ἐν τῇ νήσῳ μικρὸς λεμονῶν ἀνήκων εἰς τὴν μονήν. Πόσον τῶ ὄντι εἶναι λυπηρὸν τὸ θέαμα τῶν ἀπεξηραμένων τούτων λεμονεῶν καὶ πορτοκαλεῶν. Ἄλλ' ἡ πρὸ ἐτῶν κατατρυχούσα αὐτὰς νόσος ἐλπίς ὑπάρχει ὅτι θὰ ἐκλείψῃ ὀλοτελῶς καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι θὰ εὐτυχίσωσι πάλιν. Ἐτι βορειότερον καὶ ἐπὶ θέσεως περιβλέπτου κεῖνται τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ναοῦ ὅπου κατέφυγεν ὁ Δημοσθένης ἵνα ἀποφύγῃ τὴν μάχαιραν τῶν θριαμβευσάντων Μακεδόνων. Ἐνταῦθα ἔπινε τὸ κώνειον καὶ ἐνταῦθα παρέδωκε τὴν μεγάλην αὐτοῦ ψυχὴν. Παρεκεῖ δεικνύονται ἐρείπια τινὰ τὰ ὅποια ἡ παράδοσις ὀνομάζει τάφον τοῦ Δημοσθένους. Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ τῆς ἀρχαιότητος ἔρριψαν πένθος εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ παραιτοῦμαι τοῦ λόγου.

Ὁ Οδυσσεύς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΙΚΑ.

Ἀντιρωτικόν.—Ἡγαπῶντο· ἡ πρὸς ἀλλήλους λατρεῖα δὲν εἶχεν ὅρια. Ὁ εἰς διδάσκαλος ἐν ἰδιωτικῷ σχολείῳ, ἡ ἄλλη ἡθοποιὸς· ἀμφότεροι ἀρμένιοι. Παρατηρήθη, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, ὅτι οἱ ἀρμένιοι μᾶς εἶναι αἱ εὐαισθητότεροι τῶν κατοίκων τῆς ὀθωμανικῆς πρωτεύουσας—ἐξαιρέσιν ἀπετέλεσεν ἐσχάτως μεταξὺ τῶν γραικῶν ὁ Ἀντωνιάδης.

Παρὰ τὴν τερπνὴν ἀκτὴν τοῦ Μεγάλου Ῥεύματος ἀντλήσασον ὄρκους πίστεως καὶ ἀγάπης αἰωνίου. Εὐκαιρίαι πολλαὶ ὅπως ὁ ἀγαθὸς διδάσκαλος εὕρῃ τὴν τάφον